

DET KONGELIGE
BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Kommunene
Krisesentrene

Korrigert versjon
17. desember 2009
Endring nederst s. 2

Nr.
Q-1/2010

Vår ref
200904258

Dato
26. november 2009

Retningslinjer for statstilskudd til krisesentertilbud i 2010

I dette rundskrivet gir Barne- og likestillingsdepartementet retningslinjer for statstilskudd til krisesentertilbud i 2010. Rundskrivet erstatter fjorårets rundskriv med retningslinjer for statstilskudd til krisesentre og voldtektssentre Q-1/2009. Statstilskudd til voldtektssentre omtales i 2010 i rundskriv Q-22/2010 *Retningslinjer for statstilskudd til incestsentre og voldtektssentre i 2010*. Søknadsskjemaer og mal for årsrapport som det vises til i rundskrivet, vil bli gjort tilgjengelig på www.bufetat.no og sendes ikke ut i papirkopi.

Rundskriv Q-1/2010 baserer seg på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2010. Det tas forbehold om at forslaget til statsbudsjett for 2010 godkjennes av Stortinget.

1. Innledning

Stortinget vedtok i juni 2009 Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova). Det vises til Ot. prp. nr. 96 (2008-2009). Loven trer i kraft 1. januar 2010.

Formålet med krisesenterloven er å sikre et godt og helhetlig hjelpetilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Loven pålegger kommunene å sørge for et krisesentertilbud til personer utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner, som har behov for rådgivning eller et trygt og midlertidig botilbud. For nærmere informasjon om lovens innhold se Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova) som kan lastes ned fra www.regjeringen.no/bld.

2010 er et overgangsår når det gjelder finansiering av krisesentertilbudet. Hensikten med overgangsåret er å gi kommunene og de eksisterende krisesentrene en viss tid til omstilling og tilpasning som følge av loven. Fra 2011 vil statstilskuddet til krisesentertilbudet bli innlemmet i rammetilskuddet til kommunene.

Målet med statstilskuddet til krisesentertilbudet for 2010 er å bidra til drift av eksisterende krisesentre slik at ofre for vold i nære relasjoner får et tilbud om hjelp og støtte, og å legge til rette for at kommunene og krisesentrene kan tilpasse seg kravene i krisesenterloven.

Krisesenterloven og overgangsåret fører til relativt store endringer i rundskrivet fra 2009 til 2010.

Ettersom kommunene nå får en lovpålagt plikt til å sørge for et krisesentertilbud, vil det være kommunen/vertskommunen som vil være ansvarlig for å følge opp krisesentervirksomheten overfor sentrale myndigheter. Det blir derfor ikke gjort et skille mellom krisesentrenes og vertskommunenes oppgaver i rundskrivet for 2010, slik det er gjort i tidligere rundskriv.

Det gjøres også spesielt oppmerksom på at bestemmelsene i rundskrivet for 2009 om forhåndsgodkjenning av nye sentre mv. utgår, jf. punkt 4.3 og 4.4 i rundskriv Q-1/2009. Ettersom kommunene får det fulle finansieringsansvaret fra 2011, er det kommunenes oppgave å vurdere hvilke mer langsiktige forpliktelser og investeringer det er klokt og nødvendig å påta seg for å sikre et godt tilbud i samsvar med lovens krav.

I 2010 vil statstilskuddet til krisesentertilbudet bestå av tre elementer:

- Statstilskudd til drift av eksisterende krisesentre
- Tilleggsbevilgning til nødvendige endringer for å tilpasse tilbudet til lovens krav
- Engangsbevilgning i overgangsåret

Dette rundskrivet omtaler alle de tre elementene nevnt over.

2. Statstilskudd til drift av eksisterende krisesentre

2.1 Generelt

Tilskuddet omfatter drift av eksisterende krisesentre. Senteret kan være organisert av en kommune eller flere kommuner i fellesskap, eller av privatpersoner eller organisasjoner i nært samarbeid med en eller flere kommuner. Hvert senter skal ha en vertskommune. Krisesentrene skal ha en effektiv og god drift. Det er vertskommunen som har ansvaret for å følge opp senterets økonomi og drift.

Statstilskuddet til krisesentrene er øremerket og blir bevilget over statsbudsjettet kapittel 840 post 60. I 2010 er tilskuddet lagt om fra en overslagsbevilgning til en rammestyrte bevilgning. Det totale tilskuddet til drift av eksisterende krisesentre tilsvarer bevilgningen i saldert budsjett for 2009 pluss en prisomregning på **3,2 prosent**.

Tilskudd fra kommuner, og eventuelt fra fylkeskommuner og helseforetak, skal til sammen dekke 20 prosent av driftsutgiftene og utløser et statlig tilskudd på 80 prosent. Private gaver til senteret utløser ikke statstilskudd.

2.2 Søknad om og overføring av statstilskudd

Vertskommunen skal sende søknad om statstilskudd på søknadsskjema Q-0283 til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Frist for å søke om statstilskudd for 2010 er **1. april 2010**. Vedlagt søknaden skal det følge godkjent budsjett for senteret for 2010, godkjent regnskap med noter og revisjonsberetning for 2009, underskrevet av revisor. Saldobalansen for 2009, samt dokumentasjon på lån, skal også vedlegges søknaden. Det skal legges ved underdokumentasjon når det gjelder store utgiftsposter.

Vertskommunen skal overføre det øremerkete tilskuddet til krisesenterets konto umiddelbart etter å ha mottatt tilskuddet fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Vertskommunen skal påse at de øvrige samarbeidskommunene utbetaler tilskuddet til senteret i samsvar med forutsetningen for beregningen av statstilskuddet.

2.3 Budsjett og regnskap

Vertskommunene skal sørge for at det utarbeides et detaljert driftsbudsjett som viser alle inntekter og utgifter i budsjettåret.

Utgifter til renter og avdrag skal innarbeides i senterets kostnader, og vil således bli dekket på samme måte som senterets øvrige driftsutgifter med 20 prosent fra kommunene og 80 prosent fra staten. Utgifter til avskrivning blir ikke dekket.

Vertskommunen skal legge ved en kort vurdering av budsjettet, sammen med søknaden (og alle vedlegg) om statstilskudd. Budsjettet skal kontrolleres og godkjennes av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Årlig pris- og lønnsjustering skal være rammen for en eventuell økning i senterets budsjett. Pris- og lønnsjusteringen for 2010 er **3,2 prosent**.

Større omdisponeringer i forhold til opprinnelig budsjett, i størrelsesorden 100 000 kroner og oppover, krever forhåndsgodkjenning av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Frist for å søke direktoratet om omdisponering av tilskuddsmidler er 1. september 2010. Revidert budsjett skal følge som vedlegg til slik søknad.

Vertskommunene skal sørge for at det utarbeides en halvårlig regnskapsrapport, som er sammenstilt med godkjent budsjett. Ved vesentlig avvik mellom budsjett og halvårsresultat skal vertskommunen rapportere til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Vertskommunene skal sørge for at det utarbeides et detaljert regnskap for hvert krisesenter som viser alle inntekter og utgifter i regnskapsåret. Regnskapsoppstillingen skal så langt som mulig følge Norsk Standard 4102 (grunnkontoramme og regnskapsoppstilling). Regnskapsloven og bokføringsloven skal følges. Notene til

regnskapet skal opplyse hvilke regnskapsprinsipper som følges. Eventuelle avvik fra godkjent budsjett skal redegjøres for i kommentarer til årsregnskapet. Budsjett og resultatregnskap skal følge samme oppstilling.

Vertskommunen skal sørge for at senterets regnskap for driftsåret 2009 blir attestert av revisor. Det skal framgå av revisjonsberetningen om senteret har mottatt kommunale tilskudd og eventuelt tilskudd fra helseforetak og fylkeskommune i samsvar med det som ble lagt til grunn ved beregning av statstilskuddet. Bidrag fra andre enn kommuner, fylkeskommuner og helseforetak utløser ikke statstilskudd, men disse bidragene skal komme fram i regnskapet. Vertskommunen skal sørge for et regnskapsoppsett som gjør dette kontrollerbart. Eventuelle gratis ytelser som senteret mottar, for eksempel i form av gratis husleie, skal framkomme i kommentar til budsjettet og noter til regnskap.

2.4 Årsrapport og statistikk

Det er et krav at vertskommunen sørger for at hvert enkelt kriesenter utarbeider årsrapport for virksomheten, inkludert en generell beskrivelse av virksomheten i året som gikk. Årsrapporten for 2009 skal sendes til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet innen 1. mai 2010. Årsrapporten skal utarbeides etter mal som blir gitt av direktoratet.

Det er en forutsetning for å motta statstilskudd at kriesentrene følger etablerte rutiner for registrering og elektronisk innrapportering også i 2010.

2.5 Annet

Ved opphør av drift av et tiltak i løpet av året skal vertskommunen underrette Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet umiddelbart. Ubenyttet statstilskudd skal betales tilbake til direktoratet.

I de tilfeller der krise- og incestsentre er samlokalisert skal det fastsettes fordelingsnøkler for regnskapspostene som gjenspeiler en faktisk fordeling mellom kriesenter og incestsenter. Prinsippene for fordelingen skal omtales i note til regnskapet.

3. Tilleggsbevilgning til nødvendige endringer for å tilpasse tilbudet lovens krav

Den statlige bevilgningen er foreslått styrket i 2010 med 45 millioner kroner som skal fordeles etter søknad der kommunene finner det nødvendig med forbedringer og endringer av tilbudet for å tilfredsstille lovens krav. Denne tilleggsbevilgningen forutsetter ingen kommunal grunnfinansiering på 20 prosent. Innenfor rammen på 45 millioner kroner vil merkostnadene i overgangsåret, som utgangspunkt, fullt ut bli dekket av statlige midler.

Denne bevilgningen kan enhver kommune eller en gruppe samarbeidende kommuner søke om midler fra.

Departementet antar at følgende utgifter vil være de mest aktuelle: Økte personalkostnader, både til flere fast ansatte eventuelt høyere stillingsbrøker, bedre tilbud til barn, utgifter til økt kompetanse blant tilsatte, kostnader forbundet med tolketjenester og endringer i tilbudet for å møte menns behov. Departementet anser imidlertid ikke denne oppregningen som uttømmende. Kommunene kan også søke om dekning av utgifter til andre tiltak som de finner nødvendige for å tilfredsstille lovens krav.

Fra 2011 vil også denne tilleggsbevilgningen bli innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Det er derfor viktig at kommunene har planer for hvordan forbedringene det søkes om tilskudd til for 2010 skal følges opp i kommende kommunale budsjetter.

Det kan også søkes om midler som bedrer tilbudet/tilgangen til et mer sentralt beliggende krisetiltak for innbyggerne i kommuner hvor dagens tilbud er vanskelig tilgjengelig for brukerne, for eksempel på grunn av lange reiseavstander.

Det vil ikke bli gitt tilskudd til nybygg eller omfattende ombygginger under denne tilleggsbevilgningen.

Frist for å søke om tilskudd fra denne bevilgningen er **1. april 2010**. Dersom ikke hele bevilgningen blir disponert etter søknadsfristen i april, vil departementet vurdere å åpne for en ny søknadsrunde.

Kommunene kan sende søknad om tilskudd fra denne bevilgningen på eget søknadsskjema til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. I tillegg til opplysninger om formål, målgruppe, beskrivelse av selve tiltaket og budsjett, må det i søknadsskjemaet gjøres rede for hvorfor tiltaket er nødvendig ut fra kravene i loven og sett i sammenheng med eventuelle eksisterende tilbud. Eventuelt samarbeid og samfinansiering med andre kommuner skal også synliggjøres.

Kommunene kan regne med svar på søknader under denne bevilgningen rundt 1. mai 2010.

Rapport og regnskap for mottatte midler sendes Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet innen 1. mars 2011.

4. Engangsbevilgning i overgangsåret

Det statlige tilskuddet er styrket med 19 millioner kroner som en engangsbevilgning for 2010. Over denne bevilgningen kan kommunene søke om midler til å dekke ekstra kostnader knyttet til utredning og planlegging av det framtidige krisesentertilbudet. Departementet oppfordrer kommunene til å gjennomgå sitt tilbud til personer utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner, for å sikre et helhetlig og godt krisesentertilbud som er samordnet med andre deler av tjenesteapparatet.

Departementet oppfordrer videre kommunene til å inngå samarbeid med nabokommuner eller andre regionale sammenslutninger der dette er hensiktsmessig.

Det kan også søkes om midler over denne bevilgningen til mindre investeringer og fysiske endringer som det er behov for umiddelbart. Det vises her spesielt til krisesenterlovens bestemmelser om fysisk sikring, jf. § 2, og at tilbudet skal være tilpasset ulike brukergrupper.

Denne bevilgningen kan enhver kommune eller gruppe av samarbeidende kommuner søke om midler fra.

Frist for å søke om tilskudd fra denne bevilgningen er **1. april 2010**. Dersom ikke hele bevilgningen blir disponert etter søknadsfristen i april 2010, vil departementet vurdere å åpne for en ny søknadsrunde.

Kommunene kan sende søknad om tilskudd fra denne bevilgningen på eget søknadsskjema til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. I tillegg til opplysninger om formål, målgruppe, beskrivelse av selve tiltaket og budsjett, må det i søknadsskjemaet gjøres rede for hvorfor tiltaket er nødvendig ut fra kravene i loven og sett i sammenheng med eventuelle eksisterende tilbud. Samarbeid og samfinansiering med andre kommuner skal også synliggjøres.

Kommunene kan regne med svar på søknader under denne bevilgningen rundt 1. mai 2010.

Rapport og regnskap for mottatte midler sendes Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet innen 1. mars 2011.

5. Kontroll

Tilskuddsmidlene skal nyttes i henhold til godkjent budsjett.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at tilskuddsmidlene nyttes etter forutsetningene, jf. bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og riksrevisjonsloven § 12 tredje ledd.

Dersom det gis ufullstendige eller ukorrekte opplysninger i forbindelse med søknad om tilskudd, og dette medfører at tilskudd utbetales uberettiget eller med for stort beløp, kan tilskuddet helt eller delvis kreves tilbakebetalt. Dersom det utbetales for høyt tilskudd på grunn av feilaktige beregninger fra tilskuddsmyndighetenes side, kan den uberettigede delen kreves tilbakebetalt. Dersom midlene ikke brukes etter forutsetningene, kan tilskuddet helt eller delvis kreves tilbakebetalt.

6. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets oppgaver

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har forvaltningsansvaret for statstilskuddet til krisesentertilbudet og skal forvalte ordningen/tilskuddet på en god og effektiv måte, og i samsvar med økonomiregelverkets krav. Direktoratet skal

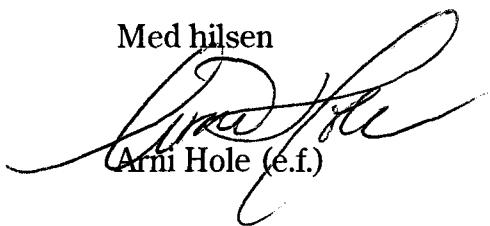
- veilede vertskommunene når det gjelder utfylling av søknad om statstilskudd til eksisterende krisesentre og andre forhold knyttet til tilskuddsordningen,
- veilede kommunene når det gjelder utfylling av søknad om statstilskudd til nødvendige endringer for å tilpasse tilbudet lovens krav,
- veilede kommunene når det gjelder utfylling av søknader på engangsbevilgning i overgangsåret,
- behandle søknader om statstilskudd til eksisterende krisesentre og kontrollere at
 - vedlagte budsjett for 2010 er i balanse
 - de budsjetterte utgiftene faller innenfor rammen av tilskuddsordningen
 - godkjent regnskap med noter og revisjonsberetning for 2009 er vedlagt
 - eventuelt overskudd i 2009 er fratrasket i søknaden,
- utbetale statstilskudd i henhold til retningslinjene for tilskuddsordningen,
- følge opp eventuelle rapporter fra vertskommuner om vesentlig avvik mellom halvårsregnskap og godkjent budsjett for senteret,
- behandle søknader om større omdisponeringer av innvilget statstilskudd,
- følge opp rapport fra vertskommunen ved opphør av driften av et tiltak. I slike tilfeller skal direktoratet i samarbeid med vertskommunen sørge for å gjennomgå de økonomiske forhold knyttet til avvikling av senteret,
- behandle søknader om tilskudd til nødvendige endringer for å tilpasse tilbudet lovens krav,
- behandle søknader om engangsbevilgning i overgangsåret.

Barne- og likestillingsdepartementet er klageinstans for enkeltvedtak fattet i direktoratet etter forvaltningsloven.

7. Frister for tilskuddsordningen i 2010

- Krisesentrene/vertskommunene må innen **31. januar** sende bekreftelse på fortsatt drift i 2010 til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet for å motta forskudd på statstilskudd.
- Krisesentrene skal innen **15. februar** få utbetalt et forskuddsbeløp for 1. og 2. kvartal, som tilsvarer halvparten av statstilskuddet i 2009. Midlene overføres til vertskommunen som umiddelbart skal utbetale tilskuddet til senteret.
- Frist for vertskommunen til å søke direktoratet om statstilskudd til eksisterende krisesentre er **1. april**. Søknadsskjema Q-0283 skal benyttes.
- Frist for kommunene til å søke direktoratet om statstilskudd fra tilleggsbevilgning til nødvendige endringer for å tilpasse tilbudet lovens krav er **1. april**. Eget søknadsskjema skal benyttes.
- Frist for kommunene til å søke direktoratet om statstilskudd fra engangsbevilgning i overgangsåret er **1. april**. Eget søknadsskjema skal benyttes.
- Årsrapport for 2009 skal sendes til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet innen **1. mai**.
- Ved overføring av statstilskudd for 3. og 4. kvartal vil forskuddsbeløpet bli fratrasket innvilget statstilskudd for 2010. Restbeløpet deles likt mellom 3. og 4. kvartal og vil bli overført cirka **1. juli** og **1. oktober**.
- Frist for vertskommunen til å søke om større omdisponering av tildelt statstilskudd er **1. september**.

Med hilsen

Arni Hole (e.f.)

Margarete Sandvik

Kopi:

Fylkeskommunene

Helseforetakene

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Norsk Krisesenterforbund

Krisesentersekretariatet